

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਨੇਤ ਰਾਮ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1963 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1373

ਲੋਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਐਕਟ (1951 ਦਾ XLIII)-- ਧਾਰਾ 117-- ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ-- ਕੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ-- ਉਪ ਧਾਰਾ 85 ਅਤੇ 90-- ਧਾਰਾ 117 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ-- ਚਾਹੇ ਚੋਣ ਹੋਵੇ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ-ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਵਿੱਚ "ਪਟੀਸ਼ਨਰ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ 1897 ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ 10 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿ ਇਕਵਚਨ ਵਿਚਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਵਚਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ, ਧਾਰਾ 117 ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 117 ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਅਟੱਲ ਹੈ ਕਿ 2,000 ਰੁਪਏ ਜੇ ਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਜੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਕਿਊਰਟੀ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਸਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ- ਅੱਗੇ ਕਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਨਾ ਤਾਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੈਸਾ ਕਿਸ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਚੋਣ

ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਜਾਂ ਕਾਰਜ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਕਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਕਿਸ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ।

ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ-ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 85 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਭੇਜਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ; ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2, ਮਿਤੀ 29 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1963 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਆਰ. ਸੱਚਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

ਆਨੰਦ ਸਵਰੂਪ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ. ਮਿੱਤਲ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਆਰਡਰ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ.- ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣੀ ਹੈ। 1951 ਦੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 43 ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ। ਮਾਮਲਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ:-

ਫਰਵਰੀ, 1962 ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਨੇਤ ਰਾਮ, ਜਾਟ, ਹਿਸਾਰ ਸਦਰ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਰੇ ਹੋਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਇੰਦਰਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 4 ਨੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਅਤੇ 81 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। , 43 ਆਫ਼ 1951। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜਦੋਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਉਕਤ ਇੰਦਰਰਾਜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ (ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ) ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਸੀਦ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 86 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੋਹਤਕ ਸਥਿਤ ਚੋਣ

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂਤਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁੱਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਕਰੀਬਨ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਚੱਲਦੀ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ 1963 ਨੂੰ ਨੇਤ ਰਾਮ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਰਫ 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ 2,000 ਰੁਪਏ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਜੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਨ ਅਤੇ 4,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਸੀ। ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ, ਸਿੱਖ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 29 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਖੁਦ ਚੁੱਕਣੇ ਪੈ ਗਏ। ਨੇਤ ਰਾਮ ਨੇ ਹੁਣ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਮਿਸ਼ਨ (ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1) ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2) ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 81 ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੋਟਰ ਜਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 82 ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 83 ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਧਾਰਾ 84 ਉਸ ਰਾਹਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਧਾਰਾ 85 ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਸੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 81 ਜਾਂ 82 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 86 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਭੇਜਣ ਲਈ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ।

ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 90, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਹਰੇਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1908 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਲਗਭਗ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 81 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 82 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 85 ਅਧੀਨ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 85 ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ:-

- (i) ਕਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ 2,000 ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਨਾਕਾਫੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਹਰੇਕ ਲਈ 2,000 ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।;
- (ii) ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 85 ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਰੱਦ ਸੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ;

- (iii) ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 85 ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਕੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਵੈਧ ਸਨ;
- (iv) ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਹੁਕਮ, ਮਿਤੀ 29 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1963, ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇੱਥੇ ਆਖਰੀ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਕੀ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 85 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ"। ਜੇਕਰ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕੇਸ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

"90(3) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜੇ ਧਾਰਾ 81 ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 82 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ- ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 85 ਅਧੀਨ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।"

ਇਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 117 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ। 1961 ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ XL ਦੁਆਰਾ 1951 ਦੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ 43 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਸੋਧ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਧਾਰਾ 90 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚੋਂ "ਧਾਰਾ 117" ਸ਼ਬਦ ਹਟਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਗੋਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ, ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਿਆਣਪ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਤੋਂ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਖੋਹ ਲਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦਲੀਲ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਚੋਣ

ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਨੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਸੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ। ਉਸ ਛੋਟੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 29 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1963 ਦੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਬਲਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵੈਧ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵੱਲ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਵਾਬਦੇਹ 3 ਅਤੇ 4 ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ 2,000 ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 117, ਜਿਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਦੀ ਹੈ:-

"117. ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ-- ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨਾ ਰਸੀਦ ਨੱਥੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਚੇਣਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨ।"

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਚੇਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਹੀ ਰਹਿਣੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਚੇਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ "ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ" ਲਈ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110 ਅਤੇ 112 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਧਾਰਾ 81 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੇਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੇਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ "ਪਟੀਸ਼ਨਰ" ਵਜੋਂ ਸਟਾਈਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਸਾਢੇ ਅਧਿਐਨ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਧਾਰਾ 117 ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਾਂਝੀ ਚੇਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਰੇਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿਣ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਸੀ "ਜਿੱਥੇ

ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ 2,000 ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਗੇ", ਜਾਂ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਸਮੀਕਰਨ।

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ "ਪਟੀਸ਼ਨਰ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਧਾਰਾ 117 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ 1897 ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ 10 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕਵਚਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਵਚਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਧਾਰਾ 117 ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 117 ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਅਟੱਲ ਹੈ ਕਿ 2,000 ਰੁਪਏ ਜੋ ਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਜੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਹਰੇਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ 2,000 ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਸ਼੍ਰੀ ਸੱਚਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਉਸਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਕੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜੋਖਮ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਕਿਊਰਟੀ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੀ ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 117 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਅਜੇ ਵੀ ਉਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਝਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਐਕਟ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 118 ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗਤਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

1951 ਦੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ 43 ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ, 1,000 ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1961 ਦੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ (ਸੇਧ) ਐਕਟ, 40 ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 2,000 ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੁਆਰਾ 1951 ਦੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 43 ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੇਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਖੋਹ ਲਈ ਸੀ। 1951 ਦੇ ਐਕਟ 43 ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ। ਇਸ ਸੇਧ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਲ 1953 ਵਿੱਚ, ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਪੂਨਾ, ਨੇ ਮਾਰੂਤਰਾਓ ਭੌਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਗੁਲਾਬਰਾਓ ਦਾਦਾ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਸਾਂਝੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ 1000 ਰੁਪਏ ਕਾਫੀ ਸਨ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਪੂਰੇ ਮੈਦਾਨ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 117 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਸੰਸਦ ਨੇ ਢੁਕਵੀਂ ਸੇਧ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਸਾਲ 1961 ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੇ 1961 ਦੇ ਸੇਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ XL ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਿੱਠਿਆ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੱਚਰ ਨੇ ਫਿਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਢਵਾਉਣਾ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਹਿ-ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਕੇ ਸਮੁੱਚੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਫੇਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੇ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਗਲਤਫਹਿਮੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਚੈਪਟਰ IV ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹਨ। ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਲ ਕੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੋਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇਕੱਲਾ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਸੱਚਰ ਜਿਸ ਦਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸੰਕਟ ਕਦੇ ਵੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਸੰਯੁਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖਰਚੇ ਦੇਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੇ 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਤਾਂ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੋਰ। ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗਤਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਫਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਫਿਰ ਗਲਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਕਿਊਰਟੀ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਸਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ।

ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਮਾਨ ਵਿਵਸਥਾ ਇਸੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 119-ਏ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਬਾਰੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 8-ਏ, ਵਾਲੀਅਮ v ਦਾ ਨਿਯਮ 3 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:-

"3. ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਾਰਮ ਬੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨੌਬੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਗਲੀ ਮਿਆਦ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ, ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਜਾਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ (ਜੇ ਵੀ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੋਵੇ) ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ 2,500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿਓ।

ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਇਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ 2,500 ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 119-A ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:

"119-A. ਅਪੀਲ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ। ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਧਿਆਇ IV-A ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨਾ ਰਸੀਦ ਨੱਥੀ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਪੀਲ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨਾ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ।

ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਬਦ ਸੈਕਸ਼ਨ 117 ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਭਾਗ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਪਟੀਸ਼ਨਰ" ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 119-ਏ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਮੀਕਰਨ ਹੈ "ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ.. .." ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਵਾਕੰਸ਼ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅੰਤਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ 500 ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਧਾਰਾ 117 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹਨ, ਲਾਗਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ, ਧਾਰਾ 121 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।"

ਧਾਰਾ 117 ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਨਾ ਤਾਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੈਸਾ ਕਿਸ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਜਾਂ ਕਾਰਜ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਕਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਕਿਸ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ।

ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜਿਸ ਵੀ ਕੋਣ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਬੇਲੋੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਫਜ਼ੂਲ ਇਤਰਾਜ਼ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਿਆਂਦੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਜੋ ਮੈਂ 150 ਰੁਪਏ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ : ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ, ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ